

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69

Leto XV.

V Ljubljani, v četrtek, 24. marca 1932.

Štev. 35.

Animoznost proti naši industriji in trgovini

Ena zlih posledic našega poveljnega strankarskega življenja je bila tudi ta, da je smatral vsak kandidat svojo izvolitev kot zagotovljeno le, če je čim bolj neusmiljeno udrihal po industriji in sploh po vseh velikih gospodarskih ljudeh. Deloma je bilo to razumljivo, ker so pač večino volivstva tvorili vedno delavci in kmetje in zato račun za njih instinkte ni bil čisto brez podlage. Nerazumljivo pa je bilo, da so se te gonje proti našemu gospodarskemu svetu dostikrat tudi oficijelno udeleževali stranke, ki so pač morale znati, da so pridobitni stanovi prav tako potrebni za splošen narodni napredek kakor kmetijski ali delavski stan. Se manj razumljivo pa je, da so ti odgovorni faktorji trpeli, da se je ta gonja proti gospodarskemu svetu vršila sila nekritično in dostikrat na način, ki se že ni prav nič razlikoval od hujskanja.

Neizogibna posledica vse te gonje je bila, da se je v javnosti kar udomačil nazor, da je vsaka dajatev, vsak davek pravičen, če ga mora plačati industrija ali trgovec. Na drugi strani pa je veljal kot pravičen vsak državni ali javni izdatek, če je bil namenjen za kmeta ali delavca.

Mesto da bi se pazilo na to, da pride polagoma do plodnosnega sodelovanja vseh stanov, se je pustilo, da je bil en stan favoriziran na škodo drugih. Skoraj oficijelno se je diktiralo neprijateljsko razpoloženje proti gospodarskemu svetu in ta animoznost je še danes ostala marsikomu v kosteh.

In vendar je jasno, da čaka vse nas edine beraška palica, če se nam ne bo posrečilo čim bolj razviti našo domačo industrijo in če ne bomo znali doseči, da bosta naša trgovina in obrt čim bolj cveteli. Kajti že sto in več let je položaj v naši domovini vedno isti. Na borni kmetiji, ki preživlja komaj eno majhno rodbino, je pet in več odraslih otrok, za katere doma ni kruha. Včasih so ti odvisni ljudje odhajali v Ameriko, na Vestfalsko, Avstrijo in druge dežele in v tujih deželah množili tuje blagostanje, da so mogli preživeti sebe. Danes pa je vsem tem ubogim ljudem odhod v tujino zaprt in najti morajo zasluzka doma ali pa ob bornih brezposelnih podporah polagoma hirati in umirati.

Takoj pa bi bila za vse te ljudi rešitev, če bi imeli doma visoko razvito industrijo ter obrt, ki bi moglo sprejemati vedno nove delavce in namesence. Toda mi za industrijo, za veliko obrt in trgovino niti ne maramo, ker smo še čisto pod vplivom one animoznosti proti našemu gospodarskemu svetu, ki jo je rodil nekdanji lov za mandati. Vслед te, še vedno žive, čeprav skrajno škodljive animoznosti, se celo v sedanji težki gospodarski krizi čujejo le nasveti, kako pomagati kmetu, čisto preslišijo pa se predlogi, ki govore, kako priskočiti na pomoč naši industriji, trgovini in obrti.

Je že prav in dobro, če se pomaga kmetu, kar v našem listu ponovno povdarjamo, ker je res, da se godi vsem stanovom dobro, če ima kmet denar. Toda nič manj ni res, da se tudi kmetu dobro godi, kadar cvete trgovina, industrija in obrt. Kajti industrija in obrt ustvarjata konsumente za kmetijske pridelke in šele kadar more kmet svoje pridelke dobro prodati, mu je pomagano. Industrija, obrt in trgovina pa edino morejo tudi sprejeti vse one kmečke sinove, ki jih domača kmetija ne more več preživljati. Zato se kmetu prav tako pomaga, če se skrbi za napredek trgovine, obrti in industrije. Vzajemnost stanov ni le lepa beseda, temveč živa potreba, ki se zlasti občuti v časih težke gospodarske krize, kakor jo preživljamo danes.

Naj ustavi velika tovarna delo, potem ne bodo občutili tega samo delavci v tovarni, temveč ves okraj, v katerem je ta tovarna. In naj preživlja trgovina težke čase, potem bodo njene težave občutili tudi vsi na de-

želi. Zato pa bi bil čas, da bi iz sedanje gospodarske krize rešili vsaj to spoznanje, da ni nič bolj napačnega, kakor je v prvih poveljnih časih porojena animoznost proti našemu gospodarskemu svetu. Saj vendar ne trpimo od prav nobene hipertrofije domačih tovarov, temveč imamo teh še mnogo premalo. In še kar jih imamo, so jih v večini zgradili tuje, ki pač nikdar niso bolehalo na oni iz zavisti porojeni animoznosti proti velikim podjetjem, na kateri bolehamo vsi. In eden vzrokov, da so se tuje bolj zanimali za razvoj naše domače industrije, je tudi ta animoznost, ki je tembolj napačna, ker ubija v naših ljudeh podjetnost. Zato pa je treba s tem večjo silo nastopiti proti tej animoznosti, ki nam je v vsakem pogledu prinesla le škodo.

Harmoničen razvoj naroda zahteva tudi delo za napredek industrije, obrti in trgovine in zato v narodu z zdravo gospodarsko strukturo ne more in ne sme biti mesta za animoznost proti enemu stanu.

DAVEK NA POSLOVNI PROMET OD MILA

V nekaterih delih naše države izdelujejo mesarji od odpadkov v svoji stroki navadno milo za pranje perila v večjih količinah. Na konkretno vprašanje je ministrstvo za finance odločilo, da produkcija takega mila ni pokrita s skupnim davkom na poslovni promet, ki se pobira na sirovine, iz katerih se izdeluje milo in da se mora na milo, ki se na ta način izdelava, pobrati skupni davek po tarifi, kakor v tovarnah. Št. 4807 itd.

NOVE POLOŽNICE Z OPOMINI

Poštna hranilnica je dala v promet nov obrazec položnice-opomina (št. 128 S). Te položnice z opomini bodo redne položnice in bodo istočasno imele prostor za opomine dolžnikom. Tako bodo praktično lahko služile trgovskemu svetu, da bodo mogli pošiljati dolžnikom opomin in položnico z opozorilom, da se dolg lahko poravnava s položnico po Poštni hranilnici. Obrazec stane 20 par pri naročilu 1000 kosov. Pri naročilu nad 1000 kosov se računa prvi tisoč po 20 par kos, ostali pa po 17 par. Najmanjše naročilo je 500 kosov.

INOZEMSKA ŽIVINA IZRINJENA Z DUNAJSKEGA TRGA

Pretekli teden je bilo na govejem trgu v St. Marxu (Dunaj) 87,8 odstotkov vse tjakaj pripeljane goveje živine avstrijske proveniencije. Iz Češkoslovaške sploh ni nobene živine več; iz Jugoslavije, Rumunije in Ogrske je bilo pa vsega skupaj le 248 glav proti 1783 iz Avstrije. Presenetljiva pri tem je okoliščina, da je bilo med avstrijsko živino nad 1000 kosov prvovrstnega pitanega goveda. Vidi se, da hočejo avstrijski kmetovalci po dosedanjih uspehih inozemsko živino še bolj s trga izrinuti.

STATISTIKA O NAŠI ZUNANJI TRGOVINI

Carinski oddelek finančnega ministrstva je izdal »Statistiko zunanje trgovine kraljevine Jugoslavije za leto 1931«. Knjiga vsebuje podrobne podatke o gibanju naše zunanje trgovine v preteklem letu. Obsega 670 strani velike oblike s srbsko-francoskim besedilom in se dobi pri vseh večjih carinarnah za 200 Din.

Smotreni trgovci in industrijci čitajo vse dobavne razpise, ki jih redno prinaša naš list. Dobav potom javnih licitacij se more udeležiti vsak trgovec in vsak producent! Čitajte in ne opuščajte ugodnih poslovnih prilik, ki Vam jih nudijo udeležbe na javnih licitacijah!

Trgovske pogodbe Jugoslavije

G. M. Eisen iz Zagreba piše: Pred kratkim se je govorilo o reviziji jugoslovanskih trgovskih pogodb. Spominjamo zlasti na pogodbo z Nemčijo in na ono z Italijo. Pogodba z Nemčijo bi se bila morala že davno revidirati, a so revizijo zmeraj odložili. Jugoslavija je zlasti na tem da dobi nemški uvozni kontingent za svojo pšenico, pod dobrimi pogoji seveda. Nemčija je z 20% vrednosti na čelu jugoslovanskega importa, dočim znaša izvoz iz Jugoslavije v Nemčijo le 11 odstotkov vsega njenega izvoza. Rok revizijskih pogajanj še ni definitivno določen.

Z Italijo je bila sklenjena obsežna trgovska pogodba že leta 1924 in so jo od tedaj ponovno avtomatično podaljšali. Sedaj se vršijo revizijska pogajanja v Rimu. 25 do 30 odstotkov vsega jugoslovanskega izvoza gre vsako leto v Italijo, iz Italije v Jugo-

slavijo pa pride le nekaj nad 11% jugoslov. uvoza in je Italija v tej postavki za Nemčijo, Češkoslovaško in Avstrijo. Italijani bi radi nekakšno izenačenje, in Jugoslavije važnost italijanskega trga zanjo tudi prizna.

Z Avstrijo je bila te dni obstoječa trgovska pogodba podaljšana do konca junija t. l. Jugoslavija eksportira v Avstrijo 15 do 16% svojega eksporta in importira od tam ravno toliko. Torej je Avstrija za Jugoslavijo v obeh ozirih zelo važna.

Glede znanih načrtov o Srednji Evropi se mora navesti računsko dejstvo, da gre nad 50 odstotkov jugoslov. izvoza v Avstrijo, Češkoslovaško in Nemčijo, 25 do 30 odstotkov pa v Italijo; dalje 6% v Ogrsko, nad 2% v Švico itd. Srednja Evropa kot gospodarsko ozemlje je torej za Jugoslavijo največje važnosti.

Dolžnosti iz prehodnih določil novega obrtnega zakona

Iz okrožnice Zbornice TOI

Zbornica za TOI je poslala vsem gremijem in zadrugam gostilničarjev (gostilničarstvo spada po novem obrtnem redu tudi med trgovske obrte) okrožnico iz katere posnemamo:

Dne 9. marca 1932 je stopil v veljavo nov obrtni zakon, ki nalaga imetnikom trgovskih obrtov in gostilniških podjetij tudi v prehodnih določilih gotove obveznosti.

A.

Po § 456 tega zakona mora vsakdo, ki opravlja obrt ali poklic, ki spada pod obrtni zakon, v treh mesecih potem, ko stopi ta zakon v moč, pristojnemu občnemu upravnemu oblastvu prve stopnje prijaviti svoj obrt ali poklic. Tej prijavi je treba predložiti prepis dovolila, odobrila, obrtnice, obrtnega lista, obrtnega ovlaščanja ali oglasa o protokolaciji. Če se prijava v predpisanem roku ne poda, se imetniku obrta odvzame pravica obratovati.

Vse osebe, ki izvršujejo obrtna opravila, ki spadajo pod določila novega obrtnega zakona, so torej dolžne, da do 9. junija t. l. z nova prijavi obrtnemu oblastvu svojo obrt. Med ta opravila ne spadajo trgovska opravila v ožjem pomenu besede, ampak tudi agenture, komisijske trgovine, carinska posredništva, izvozna podjetja, banke, zavarovalnice, prometna in odpremna podjetja, reklamni zavodi, gostilniški obrati i. t. d.

Prijavo je treba do navedenega časa vložiti pri pristojnem sreskem načelstvu, odnosno v Ljubljani, Mariboru, Celju in Ptujju pri mestnem načelstvu. Obrazce za prijavo je naslednji:

Koleka prosto po § 434 obrtnega zakona.

Sreskemu načelstvu
Mestnemu

v .....

Sklicevaje se na § 456 odst. 3. novega obrtnega zakona prijavljam, da izvršujem v .....

To obrtno opravilo izvršujem na podlagi obrtnega lista — koncesije ..... z dne .....

Prilagam ta obrtni list (koncesijo) v originalu s tremi prepisi in prosim, da se mi izda potrdilo o tej prijavi.

V ....., dne ..... 1932.

Podpis:

Stanovanje:

Prijaviti se morajo tudi podružnice, prodajalne itd. onemu obrtnemu oblastvu, na čigar področju se izvršujejo. Pri podružnicah je vedno navesti tudi točni naslov glavnega podjetja.

Prijavi je priložiti dosedanjo obrtno li-

stino (obrotni list, koncesijsko listino) v originalu s tremi prepisi. Obrtno oblastvo, ki sprejema te prijave, vpogleda originalno listino, poveri prepise in potrdi prijavniku, da je vložil prijavo. Za overenje prepisov je torej pristojno obrtno oblastvo, ne sodišče. Potrdilo o prijavi mora lastnik dobro hraniti, ker je edini dokument, da je zadostil svoji dolžnosti po § 456 odstavek 3. novega obrtnega zakona.

Obrtne pravice se registrirajo v pridobljenem obsegu, klasificirajo se pa po novem obrtnem zakonu.

Vse to poslovanje je po § 436 obrtnega zakona oproščeno taks.

B.

Obrtni zakon določa po § 454 sledeče:

Imetniki obrtov, za katere je po 1. odstavku § 60 potrebna dovolitev, izvzemš obrte, ki so bili v poedinih krajinah doslej vezani na dovolilo (koncesijo), morajo za menjati v treh mesecih po tem, ko stopi ta zakon v moč, svoje dosedanje odobrilo, al drugo listino z dovolilom po tem zakonu.

Za obrte, ki so v zmislu § 60 obrtnega zakona vezani na dovolitev, se na mesec dosedanjih obrtnih listin izdajo nova dovolila v zmislu novega obrtnega zakona. Če obrt doslej ni bil vezan na dovolilo, gre vendar sedaj uvrstiti med one, ki so vezani na dovolilo. Radi tega morajo lastniki obrtov, ki so po novem zakonu vezani na dovolitev, v prijavi še prositi, da se jim izda nova obrtna listina (dovolitev). V teh primerih se mora namesto treh prepisov priložiti prijavi štiri prepise dosedanje obrtne pravice.

Za gostilniška podjetja (hoteli, restavracije, gostišča ali ostajališča, gostilne, kavarne, penzije, buffeti, ljudske kuhinje (iz kuhinje, krčme (pivnice) je treba posebno vpoštevati, da obstoji po § 76 novega obrtnega zakona devet vrst raznih gostilniških podjetij, kakor so spredaj omenjena, ki se sedaj vodijo pod različnimi nazivi in večkrat tudi z različnimi pravicami. Radi tega je potrebno, da gostilniška podjetja v prijavi, katere so dolžna vlagati, podrobno navedejo obseg svojih dosedanjih pravic.

Zakon v prehodnih določilih (§ 449) dovoljuje dosedanjim gostilniškim obrtom da se smejo voditi z imeni, ki jih § 76 obrtnega zakona sicer ne navaja, kakor do sedaj, toda nove dovolitve (to je ne one, ki bi bile izdane na podlagi dosedaj pridobljenih pravic), pa se bodo morale prilagoditi novim nazivom. Vinotoči, delikatesne trgovine itd. smejo ohraniti, če se že doslej obstojale, svoj naziv, nove obratvalnice pa se bodo morale imenovati, ali buffeti, ali kavarne ali drugače, kakoršer-

bo pač obseg obrta glede na odstavek 2. § 76.

V dovoljenih torej, ki se bodo izdajala za dosedanje obrte, se bodo uporabljali dosedanjimi nazivi.

Pravico do dovolila ima samo lastnik hiše.

Gostilničarji, ki imajo v tujih hišah najete prostore, ne morejo pridobiti te pravice.

Glede usposobljenosti velja začasno še dosedanj pravilnik o gostilnah, prav tako njegova ostala določila, kolikor snovi ne ureja obrtni zakon sam. Tudi tu pa velja seveda načelo § 446 odstavek 2., ker je gostilniške obrte smatrati za trgovinske. Osebe, ki same nimajo strokovne usposobljenosti, morajo nastavitvi usposobljenega poslovođjo. Če naj bi dosedanj gostilničarji v tujih hišah pridobili dovolilo na svoje ime, se mora dosedanja krajevna pravica, sedaj pridobljena osebna pravica odjaviti, glede prošnje pa je postopati po določilih novega obrtnega zakona kot za novo dovolilo. Do nadaljne odredbe pa si je banska uprava pri vseh prošnjah za podelitev novega gostilniškega dovolila, ki se naj ugodno rešijo, pridržala pregled.

C.

§ 453 novega obrtnega zakona določa:

»Če se na dan, ko stopi ta zakon v moč, zateko učenci, nameščenci brez pismene pogodbe, mora službodavec v mesecu dni potem, ko stopi zakon v moč, skleniti za preostali novi čas pismeno pogodbo.«

V teh primerih je torej skleniti pismene učne pogodbe do 9. aprila t. l. Pogodbe se sklepajo pri prisilni združbi (zadrugi), ki ji pripada učni gospodar. Kdor to opusti, se kaznuje po § 398 št. 11 obrtnega zakona z globo od 50 do 1.000 Din.

Učne pogodbe so po novem obrtnem zakonu oproščene taks.

Gospodarsko sodelovanje podunavskih držav

Kakor znano je francoski ministrski predsednik g. Tardieu predlagal naj bi se stvorila neka zajednica med podunavskimi državami v svrhu pozitivne medsebojnega gospodarstva in s tem v svrhu priprave za ustanovitev gospodarske zajednice med vsemi evropskimi državami. Ta na gospodarski podlagi organizirana enota pa naj bi bila zopet predstopnja bodoči politični organizaciji — Panevropi.

Za gospodarsko konfederacijo podunavskih držav bi prišle predvsem v poštev Češkoslovaška, Avstrija, Madžarska, Rumunija in Jugoslavija. Govori se pa, da se bi jim pridružile še Poljska, Bolgarija, Turčija, Grčija in celo Nemčija.

Da bi tako sodelovanje res bilo v korist gospodarstvu dotičnih držav se navaja, da je izvoz in uvoz vsake izmed prvonavedenih držav tako navezan, da se samo med temi državami vrši do 70% vse trgovine sploh. Če bi se tej trgovini dalo svobodnejšega razmaha bi to brezdvoma ugodno vplivalo na razvoj tudi ostale trgovine.

Toda kakor sedanja znamenja pričajo, stoje temu gospodarskemu sodelovanju na poti številne ovire, ki so dvojne narave: gospodarske in politične.

Tako se n. pr. češkoslovaški agrarni krogi odločno upirajo, da bi se dovolilo kakršnekoli preferencialne carine na uvoz agrarnih produktov ter zatrjujejo, da je češkoslovaška agrarna produkcija doživela tako reorganizacijo, da sedaj lahko s svojo žitno produkcijo popolnoma krije domače potrebe. Tak preferencijski sistem bi bil samo v korist sosednjih držav, predvsem Avstrije in Madžarske, Češkoslovaška pa bi imela le škodo.

Na drugi strani pa vidijo nekatere države v tem prizadevanju le politično akcijo gotovih držav, koje namen gre za utrditvi-jo lastne pozicije v tem delu Evrope.

V tem smislu so tudi govorili številni govorniki zadnje dni v bolgarskem Sbornju ter so nekateri direktno očitali Franciji, da hoče ona s tem zaščititi bolj svoje politične kakor pa gospodarske interese. Vodja bolgarske socialne demokracije Sakazov je ob tej priliki naglašal, da je vsako sodelovanje brez Nemčije nemogoče. Bivši minister Burov pa je zatrjeval, da bi v primeru, da bi se Bolgarska ne pritegnila k temu sodelovanju, smatral, da ina Bolgarska proste roke v svrhu sklenitve gospodarskega sporazuma z Nemčijo.

V zvezo z bližnjo konferenco podunavskih držav se spravlja tudi prihod romunskega poslanika v Londonu dr. Maniuu v Bukarešto, zlasti še, ker se njemu pripri-

D.

Gremij (zadruga) sodelujejo pri izdaji novih obrtnih pravic v toliko, da so prosileci novih obrtnih pravic dolžni potom njih predložiti zbornice listine, da jim potrdi, ali vsrezajajo predložene listine zakonskim pogojem. Gremiji (zadruga) so dolžni take vloge odposlati zbornici v 5 dneh, zbornica pa izdati potrdilo najdelj v 10 dneh. Prosilec je ob tej vložitvi prošnje za potrdilo dolžan položiti pri blagajni zadruga tudi vpisnino.

V prehodnem stanju zbornica tega roka ne bo mogla držati, ker še niso izšli razni pravilniki, ki urejajo to vprašanje.

Tudi pri podelitvi novih gostilniških obrtov za enkrat ne bo mogoče ničesar ukreniti, dokler ne izidejo v §§ 77 in 78 obrtnega zakona predvideni pravilniki.

Gostilničarske zadruga še posebej opozarjamo, da je obče upravno oblastvo dolžno, preden izda dovolitev za gostilniško obrt, zahtevati od občine in od prisilne združbe (zadruga) mnenje glede potrebe, da se izdaj dovolitev za osnivanje dotičnega obrta.

*

Nadzorstvo nad združbami (zadrugami) vodi po § 387 novega obrtnega zakona zbornica. Zbornica sme vsak čas odrediti pregled celokupnega poslovanja združbe. Vsaki skupščini združbe sme prisostvovati odposlanec zbornice, ki ima pravico do besede. Zbornica je upravičena zahtevati od združbe naj v določenem roku ugotovljene, nedostatke odpravi. Če združba tej zahtevi ne ugodí, postopa zbornica po § 389. Zbornica mora navajati združbe na to, da ustvarjajo namene in vrše naloge, označene v obrtnem zakonu. Če zbornica v 15 dneh, ko je zanjo zvedela, spozna, da nasprotuje odločba uprave ali skupščine zakonom, zakonitim naredbam in predpisom ali pravilom združbe, ali če se je z njo obče prekoračilo področje združbe, ustavi njeno izvršitev.

suje idejno očetovstvo tega načrta. Maniu naj bi namreč že pred letom dni predložil tozadevni načrt Briandiu z menjem, da bi bilo potrebno delati na vstvaritvi tega načrta pred osnovanjem Panevropie.

Vsekakor je vprašanje gospodarskega sodelovanja evropskih držav danes predmet živahnih komentarjev svetovnega tiska. Bližnja bodočnost pa bo pokazala v koliko bo prišla ta ideja do uresničenja.

Finančno stanje Grčije

Pred finančnim odborom v Parizu je pred par dnevi započela konferenca med predstavniki Grčije in omenjenega odbora. Namen te konference je proučiti finančno stanje Grčije in ji nuditi potrebno pomoč. Glavni referat je imel sam fin. minister Grčije, ki je natančno obrazložil vse mere, katere je vlada podvzela v svrhu obdržanja zlate paritete in budžetnega ravnotežja. Naglašal je tudi, da Grčija nujno rabi 10 milij. zlatih funtov za povzdigo domače produkcije. Če Grčija ne dobi tega posojila, bo morala ustaviti vsa započeta dela za povzdigo poljedelstva. Novi davki so nemogoči. Sicer so z novim budžetom predvidene številne štednje, toda vseeno ne bo to mnogo koristilo grškemu gospodarstvu. Kljub vsem tem štednjam je grški budžet deficiten za 1306 milij. drahem. Če ne bo Grčija dobila finančne pomoči iz inozemstva, bo prisiljena ustaviti izplačilo inozemskih dolgov, bo prisiljena opustiti zlato valuto in ustaviti vsa produktivna dela.

NOVE DEVIZNE ODREDBE V ČESKO-SLOVAŠKI

Z dnem 10. marcem t. l. so stopile v Češkoslovaški v veljavo nove devizne odredbe. Po teh določbah je dovoljeno Poštni hranilnici, da sme dnevno nakazati istemu adresatu po Kč 200.— dnevno. Vse vrednostne papirje, bankovce, zlato in platino je dovoljeno izvažati le s posebnim dovoljenjem Narodne banke. Brez dovoljenja Narodne banke se sme izvažati tujo valuto, menice, čeke, akreditive v Kč ali tuji veljavlj le do zneska Kč 3000.— mesečno. Večje vsote je mogoče izvažati le iz važnih gospodarskih razlogov. Potniki smejo vzeti s seboj brez vsakega dovoljenja do 3000.— Kč, v gotovini pa le do 1000.— Kč. Vsak potni list mora biti opremljen s posebnim seznamom o dani valuti. Ta seznam daje Narodna banka ali pa zavod, kjer se je valuta menjala. Možno pa je, da se tak seznam dobi tudi na obmejnih postaji, ako je bilo sicer potniku nemogoče nabaviti si seznama.

† Alojzij Zorman

V torek popoldne je umrl ugledni ljubljanski trgovec in posestnik gosp. Alojzij Zorman. Po svoji poštenosti in značajnosti je bil v vseh slojih cenjen in visoko spoštovan, bil je prava slovenska korenina. Pokojnika bodo težko pogrešali mnogi dobri prijatelji in znanci. Zapušča sinova Metoda in Ivana.

Pogreb se bo vršil danes ob pol 3 popoldne od doma žalosti na Starem trgu 32 na pokopališče k Sv. Križu.

Blagopokojnemu ohranimo časten spomin. — Preostalom naše iskreno sožalje.

Pomudbe, poupraševanja

Tvrdba Ing. Bertani-Campanati-Ing. Martina S. A., Milano, via Mauro Macchi 89, ki izdeluje stroje za poliranje marmorja, granita in mozaika, želi plasirati svoje stroje na tukajšnjem trgu. Tvrdkam, ki se zanimajo za zastopstvo te tvrdke, se je za podrobnejše informacije obrniti direktno na Zavod za pospeševanje zunanje trgovine, Beograd. Istotako sprejema ta Zavod ponudbe firm, ki bi prevzele zastopstvo italijanske tvrdke, ki se bavi z izdelovanjem in izvozom strojev za mliško in cementno industrijo, kakor tudi strojev za industrijo testenin.

Izvoznikom v Italijo! Giuseppe Fuccia, advokat, Napoli (138) Via Giovanni Brombeis 35, Italija, organizira posebno zaščito inozemskih terjatev v Italiji.

Razstave in sejmi

Vzorčni semenj v Padovi se vrši od 1. do 22. junija t. l. Generalni konzulat kraljevine Italije v Ljubljani je pooblaščen, da vidira potne liste brezplačno vsem potnikom, ki dokažejo, da potujejo v Padovo na velesejem.

Atlieje

vseh vrst eno- in večbarvne

Jugografika

Ljubljana, Sv. Petra nasip 23

TRG JAJEC

Zadruga za eksport jajec v Št. Juriju ob južni žel, navaja najprvo najnovejše poročilo iz Londona, glaseče se: »V primeri z zadnjim ponedeljkom so jajca v ceni padla na tako nizek nivo, da jajca s kontinenta že skoraj ne morejo več konkurirati. Domača produkcija je ogromna in zadostuje za kritje vse potrebe.« Pri nas v Jugoslaviji je ostala cena vsled vremena in bližajoče se Velike noči še nespremenjena, a se že za prihodnji teden pričakuje padeecen.

Nov poklic

za dame in gospe z vpeljavo strojnega pletarstva v hiši. Zajemčen zaslužek ca. 1500 Din mesečno, ker prevzamemo izgotovljeno blago, plačamo zaslužek za pletenje in dostavimo v izdelavo prejo. Pišite še danes po brezplačne prospekte na Domača Pletarska Industrija, št. 65, Josip Kalis, Maribor, Trubarjeva 6.

TRDNI TEKSTILNI TRGI

Spor med Kitajsko in Japonsko je tekstilne trge zelo utrdil. Po statističnih ugotovitvah so kupile predlince od 1. avgusta dalje na svetovnem trgu ca. 10 milijonov bal bombaža, to je dva milijona bal več kot v odnosni dobi prejšnjega leta. Statistični položaj se je s tem bistveno zboljšal. Od oktobra do danes se cene bombaža od rekordne globine popravile za eno tretjino. Tudi na trgu volne je postal položaj trdnejši. Na vseh avkcijah so se tečajji dobro držali. V konoplji so ponudbe že zelo majhne in s ocene prav trdne. Lan pride na trg samo iz baltskih dežel, ker Rusija nič ne prodaja. Tudi surova svila se dobro drži, čeprav je ameriško povpraševanje nekoliko ponehalo. O umetni svili pa poročamo posebej; poraba je večja kot konsum.

Po svetu

El Salvador, republika v Centralni Ameriki, je proglasila splošni moratorij.

Hranilne vloge v Nemčiji (v hranilnicah) so v januarju prvič po lanskem juliju zopet narasle in sicer od 9726 na 9887 milijonov mark.

Ruski lesni trust in nova angleška družba Timber Distributors, ki ji pripada 160 angleških tvrdk, sta sklenila pogodbo, na podlagi katere bo prodal trust letos v Anglijo 2.100.000 kubičnih metrov rezanega lesa.

Velika rumunska banka Marmoros, Blank i. dr. zaključuje preteklo leto z zgubo 185 milijonov lejev; krili bodo zgubo iz rezerv, katerim bo ostalo samo še 16 milijonov lejev, ob nespremenjeni glavnici 125 milijonov lejev.

Banque de Paris et des Pays Bas bo plačala dividendo 60 frankov proti 100 frankom v preteklem letu. Močno znižanje dividende je posledica velikih zgub v inozemski kupčiji.

Čisti dobiček Ameriškega jeklenega trsta je padel od 195 milijonov dolarjev v letu 1929 na 104 v letu 1930 in na samo 13 milj. dol. v letu 1931. Temu razmerno je znižana tudi dividenda.

Veliki ameriški vzgalični koncern Diamond Maseh Co se v krizi dobro drži. Lani je imel čistega dobička 2.360.000 dol. proti 2.430.000 dol. v letu 1930. Ima interese tudi v Veliki Britaniji, Kanadi in Rusiji.

Žitni kartel obdonavskih držav Jugoslavije, Ogrske in Rumunije bo predmet posvetovanj poljedelskih strokovnjakov 22. aprila v Beogradu, Razgovarjali se bodo o eksportni organizaciji in o informacijskem uradu.

Državna Hipotekarna banka izkazuje za preteklo leto 68.400.000 dinarjev čistega dobička, iz česar bodo izplačali na tuintimah 4.100.000 Din.

Poraba sladkorja v Jugoslaviji pada; v mesecih oktober 1930 do januar 1931 je znašala 3195 vagonov, v mesecih oktober 1931 do januar 1932 pa 2219 vagonov.

Hranilne vloge v Budimpešti raslejo in so dosegle 53 odstotkov stanja leta 1913, vloge na tekoči račun pa 46,2 odstotka.

Poljska železna industrija postaja na raznih trgih (n. pr. Bolgarija) resna konkurentinja čslov. železni industriji.

Nemška Fordova družba ne izplačuje nobene dividende; lani je plačala 10 odstotkov. Osebnih voz je prodala lani 3991, tovrstnih 2437, to je 7-1 in 19,2% prodaje nemške avtomobilne industrije.

Nemška Državna banka izplačuje kljub krizi 12-odstotno dividendo, toliko kot leto prej.

Obtok bankovcev v Češkoslovaški je bil 15. t. m. v znesku 6180 milijonov Kč krit v zlatu in devizah s 36,4 odstotki.

Volneni industriji se odpirajo po poročilih iz Berlina boljši izgledi. Naročila se množijo.

Brezposelnih v Avstriji so našli v sredi marca 360.000, kar je za ca. 2000 manj kot na koncu februarja.

Nemška, francoska in poljska kalijeva industrija so sklenile pogodbo, s katero se poljska industrija ob varovanju njenih domačih interesov priključi nemško-francoski organizaciji.

Dividende družb koncerna Standard Oil so dosegle leta 1930 rekordno višino 287 milijonov dolarjev, so znašale v prvem lanskem četrtletju 63,1 milj., v zadnjem 48,5 in v prvem letošnjem četrtletju še 46,7 milj. dol.

Montecatini znižuje dividendo od 15 na 12 odstotkov; čisti dobiček je padel od 92 na 64 milijonov lir.

Italijanska banka je znižala obrestno mero od 7 na 6 odstotkov. Nova obrestna mera je stopila v veljavo 21. t. m. — Dosedanja obrestna mera je bila v veljavi od 29. septembra 1931.

Delo na domu svetla točka v krizi. Opozarjamo na ponudbo v ineratnem delu današnjega lista firme Domača pletarska industrija Josip Kalis, Maribor, Trubarjeva 2. Pletilni stroj »Regentin« daje delavoljnim možnost zaslužka. Na željo pošlje firma natančne prospekte.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd.

Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Bodočnost zunanje trgovine Češkoslovaške

V preteklem letu kriz je bila češkoslovaška bilanca zunanje trgovine še zmeraj aktivna (letos ni več); aktivnost je rezultirala v prvi vrsti iz trgovine z Avstrijo, Anglijo, Jugoslavijo, Dansko, Holandsko, Švico in U. S. A. Kako se je razvijala zunanja trgovina v preteklem letu, je razvidno iz sledečega seznama (v milijonih Kč):

Dežela	Uvoz	Izvoz	Saldo za Čslv.
Ogrska	134	289	+ 155
Avstrija	847	1759	+ 912
Jugoslavija	385	832	+ 447
Rumunija	506	341	- 225
Poljska	619	379	- 240
Bolgarija	102	83	- 19
Nemčija	3302	2039	- 1263
Hamburg	1145	452	- 693
Anglija	426	1356	+ 930
Francija	453	460	+ 7
Italija	342	336	- 6
Trst	83	106	+ 23
Nizozemska	236	424	+ 188
Švica	354	468	+ 114
Švedska	297	306	+ 9
Danska	39	306	+ 267
Belgija	176	224	+ 48
Rusija	278	485	+ 207
U. S. A.	483	805	+ 322
Argentina	103	89	- 14
Brazilija	54	51	- 3
Brit. Indija	207	134	- 73
Ostale dežele	893	1362	+ 469

Primerjajmo številke leta 1931 z onimi leta 1930 opazimo, da so se izvršile marsikje zelo velike spremembe. Te spremembe so po večini indirektna posledica brezposodobnega razmerja z Ogrsko; čslv. trg. bilanca z Ogrsko je bila leta 1930 s 83 milijoni Kč aktivna, lani s 155 milijoni. Ogrska je vsled carinske vojske mnogo več zgubila kot Češkoslovaška. Od anormalnih odnošajev med Ogrsko in Češkoslovaško je profitirala v prvi vrsti Rumunija, ki je dvignila svoj uvoz od 321.000 ton v letu 1930 na 694.000 ton v letu 1931, čeprav po vrednosti samo za 1%. To zopet nam pravi, kako katastrofalni je bil v preteklem letu padec cen za agrarne produkte. Podoben je položaj pri uvozu iz Argentine, ki je narasel po množini skoraj za 25 odstotkov, dočim je padla vrednost za ca. 6 odstotkov.

Sprememba v trgovski bilanci se je izvršila tudi v trgovskem prometu s Francijo in Italijo. Leta 1930 je znašal izvoz iz Francije 568 milijonov Kč in je bila Češkoslovaška s 165 milijoni Kč pasivna,

lani je bila pa ob ca. 20-odstotno manjšem uvozu s ca. 7 milijoni aktivna, tako da se je trgovska bilanca za ca. 172 milijonov Kč zboljšala v prilog Češkoslovaški. — Obratna je bila sprememba v trgovini z Italijo, kjer se je 109 milijonska aktivnost spremenila v 6 milijonsko pasivnost za Češkoslovaško.

Nadaljne presenetljive so bile spremembe v trgovskem prometu z Jugoslavijo in Avstrijo, dalje z USA in z Rusijo.

Največje je bilo nazadovanje čslv. aktivnosti v trgovini z Jugoslavijo; in sicer je padla aktivnost od 1097 milijonov Kč v letu 1930 na 448 milijonov Kč v l. 1931, kar odgovarja ca. 650 milijonski zgubi v teku enega leta.

Znatno je padel čslv. promet z Avstrijo. Izvoz iz Avstrije v Češkoslovaško je padel od 1548 milijonov Kč v letu 1929 na 1210 milj. Kč v letu 1930 in nadalje na 847 milijonov Kč v letu 1931; padec od leta 1929 na leto 1930 je bil 22 odstoten, od leta 1930 na leto 1931 pa 30 odstoten. Eksport iz Čslv. v Avstrijo je padel v preteklem letu za 27 odstotkov. — Trgovska bilanca z Avstrijo je bila l. 1929 za Češkoslovaško aktivna s 1548 milijoni Kč, leta 1930 s 1232 milijoni in lani z 948 milijoni.

V zunanji trgovini z Rusijo se je zvišal čslv. eksport po množini za 87 odstotkov, po vrednosti je pa padel skoraj za 8 odstotkov; a ker je import iz Rusije po vrednosti še bolj padel, se je zvišala čslv. aktivnost od 27 milijonov Kč v letu 1930 na 207 milijonov Kč v letu 1931. — Zunanja trgovina z USA kaže ob 39-odstotnem uvoznem dvigu čslv. aktivnosti od 191 na 321 milj. Kč ali zboljšanje za 129 milijonov Kč.

Zanimivo je, da je narasel uvoz v Češkoslovaško preko Hamburga od 335.000 na 635.000 ton, torej za ca. 90 odstotkov, dočim se je vrednost uvoza zmanjšala za 17 odstotkov; to se pravi: za še enkrat toliko surovin je plačala Češkoslovaška eno šestino manj. Kot znano, ima Češkoslovaška v Hamburgu prosto pristaniško cono, in se te cone poslužuje v čimdalje večji izmeri. Zadnje dni je šlo preko Hamburga iz Češkoslovaške tudi mnogo municije in drugega vojnega materiala na Japonsko.

TEDEN LJUBLJANSKI BORZI

Posebno poročilo trgovskega lista

Devizno tržišče

Tendence čvrsta; promet Din 2.044.407.34.

Vsled najnovejših odredb Narodne banke ter strogih deviznih predpisov se je skrčila devizna kupčija na minimum tako na ljubljanski kakor tudi na obeh ostalih domačih borzah. Ker primanjkuje v občutni meri privatnega blaga, je mogoče kriti z blagom Narodne banke in privatnim blagom le najnujnjejša devizna nakazila, pričakovati pa je, da se situacija spremeni na bolje že tekom prihodnjega tedna posebno še, ker bo brzkone tudi Narodna banka dajala devizno blago že v večjem obsegu na razpolago.

Iz naslednjih prometnih podatkov: 14. marca Din 240.379.76 Italija—New York, 15. marca Din 334.732.26 Bruselj—Pariz, 16. marca Din 1.130.083.69 New York—London, 17. marca Din 219.606.31 Italija—Praga, 18. marca Din 119.605.32 New York—Pariz, je razvidno, da se je gibal dnevni devizni promet na naši borzi od preko stotisoč do preko 1 1/2 milijona dinarjev (na sredinem borznom srestanku 16. t. m.). Na poedinih borznih dnevih so prevladovali zaključki v devizah New York, London, Italija in deloma Bruselj. Od celotedskega prometa odpade na Narodno banko samo pol milijona dinarjev, dočim je vse ostale zaključke (v skupnem znesku 1.544 milj. dinarjev) omogočila privatna ponudba.

Izmed privatnih zaključkov so bili največji v Trstu (389 tisoč Din), Londonu (353 tisoč Din), New Yorku (246 tisoč Din), Bruslju (203 tisoč Din), Curihu (165 tisoč Din) in končno Parizu (105 tisoč Din); Berlina je bilo nabavljeno za 21 tisoč Din, Praga za 15 tisoč Din, a Varšave za 2 tisoč Din. Nasprotno pa je tekom prošlega tedna prodala Narodna banka za 130 tisoč Din Praga, za 120 tisoč Din New Yorka, za 101 tisoč Din Berlina, za 69 tisoč Din Pariza, za 50 tisoč Din Curiha, za 21 tisoč Din Londona ter slednjič malenkost Trsta in Amsterdama.

Devizna tečajnica očituje na vseh borznih sestankih prejšnjega tedna porast tečajev predvsem onih deviz, s katerimi se na naši borzi najbolj trguje, razen Curiha, ki je bil trgovan na dosedanji bazi 1094-35 za denar in 1099-85 za blago.

Devize	14. marca 1932		18. marca 1932	
	najnižji	najvišji	najnižji	najvišji
Amsterdam	2275-19	2286-55	2281-77	2293-13
Berlin	1341-29	1352-09	1344-03	1354-83
Bruselj	786-84	790-78	790-13	794-07
Curih	1094-35	1099-85	1094-35	1099-85
London	203-80	205-40	204-46	206-06
New York	5622-16	5650-42	5635-87	5664-13
Pariz	222-37	223-49	222-78	223-90
Praga	167-20	168-06	167-42	168-28
Trst	291-72	294-12	291-99	294-39

Budimpešta in Dunaj še vedno nista beležila, medtem ko so notice ostalih deviz izostale.

Efektivno tržišče

Tendence nespremenjeno mlačna.

Tudi v tekočem tednu ni bilo na tukajšnjem efektivnem tržišču nobenega zanimanja; edini promet beleži ponedeljek, ker je bilo tega dne eksekutivno prodano 84 komadov delnic »Union« hotelska in stavbinska d. d. v Ljubljani in sicer po 760.— Din za delnico s kuponom 1932.

V državnih papirjih je notirala ponudba 58.— (14. in 18. t. m.) oziroma 57.— (15., 16. in 17. t. m.) za 8% Blairovo posojilo, dočim so bile notice za 7% Blair od ponedeljka na petek naslednje: 54.—, 53.—, 52.—, 50.— in zopet 52.—. Notice industrijskih papirjev tudi tekom tedna niso zabeležile nikakih tečajnih izprememb.

Lesno tržišče

Tendence še vedno slaba.

Na lesnem trgu v zadnjem času ni nobenih bistvenih izprememb. Prodalo se je par vagonov tramov po noti. Monte tram se ne morejo spravili v promet; v tem času običajna povpraševanja po tramcih filerjih so letos tudi izostala. Odjemalci tramov pa zahtevajo kljub neugodnim cenam le dobro obtesano blago nove produkcije. V bukovini se iščejo testoni vendar le uzuelno blago in sicer 1/3 ozkega, 2/3 širokega blaga; cene pa so zaenkrat nepopolne. Nekaj več zanimanja je za suhe bukove plohe, žamane in nežamane v I. in II. kakovosti. V drugem lesu je pa tendence mlačna. Kupčija v drvah in oglju skoro popolnoma počiva.

Povpraševanja:

Bukovi neparjeni bousli, rezani iz hlodov od 35/40 cm naprej, z zelo malim sreem, iz popol-

noma čistih hlodov, ravnih, od 3 do 6 m dolžine in debelinah od 27, 38, 50, 60, 70, 80, 90 in 100 mm. Roba mora biti rezana samo kakor bousli in iz vsakega hloda samo ena debelina. Zgornja ožja širina od 20 cm naprej, rezano samo iz I. hloda. — Navesti količino, dobavni rok in ceno franko vagon nakladalna postaja. Bukove in hrastove frize od 45 cm dolžine naprej, od 9 cm širine naprej, eventuelno z nekaj od 8 cm širine. Dobava 20 vagonov tekom 3 mesecev. — Franko meja via Postojna tranzit.

Hrastove in bukove kratke in dolge frize; švicarskih dimenzij, od 8 cm širine in od 40 cm dolžine naprej. — Franko meja Postojna tr. Trami: 24 kom. 11 m dolžine, 19/24 cm; 132 kom. 5 m dolžine, 16/19 cm; 22 kom. 6 m dolžine 16/19 cm.

Smezzole ostrorobe (na vse 4 robe):
24 komadov 6-25 m 0-08-0-20
48 komadov 5-80 m 0-08-0-20
48 komadov 5-25 m 0-05-0-20
24 komadov 1-50 m 0-20-0-20
12 komadov 5-75 m 0-20-0-13
24 komadov 5-00 m 0-16-0-13
24 komadov 3-00 m 0-10-0-13
60 komadov 3-75 m 0-06-0-08
480 komadov 4-35 m 0-06-0-08
180 komadov 2-50 m 0-06-0-08
400 komadov 4-25 m 0-06-0-13

Vse franko meja via Postojna tranzit. Jesen od 50 do 100 mm. Javor v normalnih dolžinah in debelinah. Oreh v normalnih dolžinah in debelinah, Franko meja Podbrdo ali Postojna tr.

Hrastovi pragi v dolžini od 2-60 m X 14 X 24 cm. Navesti množino, dobavni rok, in ceno franko meja Postojna tranzit.

Jelovi odpadki, povezani v butare, zdravi in suhi. Franko meja via Postojna tranzit. 400 m² madrierov, smreka in jelka, monte, 220/75 mm, od 3 do 8 m dolžine (od 33 do 33 cm) in to: ca. 50% od 3, 4, 5 in 6 m; ca. 40% od 3-33 do 5-66 in 7-08 m; ca. 10% od 6-33 do 7-66 m. — 150 m² madrierov IV. kvalitete 220/75 mm, od 3 do 8 m. — 100 m² madrierov 218/74 mm, I., II. in III., od 3 do 8 m stopnjevaše po 33 cm; 40 m² madrierov, 218/74 mm, IV., od 3 do 8 m, stopnjevaše po 33 cm; 20 m² desk, 24 mm, od 2 do 3-75 m, stopnjevaše od 25 do 25 cm; 20 m² desk, 24 mm, od 4 m, od 17 do 36 cm (francoske širine); 20 m² desk, 24 mm, od 4 m, ozko, od 8 do 16 cm. — 100 m² desk, 24 mm, I., II. in III., 4 m, od 17 do 38 cm, media 27 cm (francoske širine); 20 m² desk, 24 mm, monte, 4 m, ozko, 8 do 16 cm; 80 m² desk, 18 mm, I., II. in III., 4 m, od 17 do 36 cm media 25 cm (francoske širine); 30 m² škuret, 12 mm, I., II. in III., monte, 4 m, od 17 do 30 cm (francoske širine); 40 m² tramov, 220 X 220 do 300 X 300, od 8 do 12 m (od 50-50 cm); 60 m² letev, 24 in 28 mm, monte, od 2 do 4 m, stopnjevaše po 50 cm, vezano po 25 in 16 kom.; 20 m² letev, 6 X 24 mm, od 1 1/2 do 4 m, stopnjevaše po 50 cm, vezano po 72 kom. — Fob Sušak (pod brod).

1 vagon borovih desk, 50 in 60 mm, I. in II.; 1 vagon mecesnovih desk, 18, 40, 50 in 60 mm, I. in II. Franko vagon nakladalna postaja.

Tečaj 23. marca 1932.	Povpraševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 100 h. gold.	2281-22	2292-58
Berlin 100 m	1345-13	1355-93
Bruselj 100 belg	789-58	793-52
Budimpešta 100 pengő	—	—
Curih 100 fr.	1094-35	1099-85
London 1 tunt	206-11	207-71
Newyork 100 dol., kabel	—	—
Newyork 100 dolarjev	5649-59	5677-85
Pariz 100 fr.	222-59	223-71
Praga 100 kron	167-97	168-83
Stockholm 100 šved. kr	—	—
Trst 100 lir	293-09	295-49

Tržna poročila

Tržne cene v Ljubljani, 15. marca 1932. Govedina v mesnicah po mestu: I. vrste 12, II. vrste 10 Din. — Na trgu: 1 kg govejeva mesa I. vrste 10—12, II. vrste 8—10, III. vrste 6—8, jezika 12, vampov 8—10, pljuč 6—8, jeter 6—12, ledic 6—12, možganov 18—20, loja 2—5 Din. — 1 kg telečjega mesa I. vrste 14, II. vrste 10—12, jeter 20, pljuč 12 Din. — 1 kg praščjega mesa I. vrste 14—16, II. vrste 9—12, pljuč 8—10, jeter 12—16, ledic 20—22, glave 6—8, parkljev 4—6, domače slanine 10, hrvatske slanine 12, sala 14, mešane slanin 11, slanina na debelo 10-50, masti 15. šunke (gnjati) 18, prekaženega mesa I. vrste 16, II. vrste 12—14, prekaženih parkljev 5—7, prekažene glave 8—10, jezika 20 Din. — 1 kg koštrunovega 6—10, jagnjetine 16—18, kozličevine 20 Din. — 1 kg konjskega mesa I. vrste 6, II. vrste 4 Din. — 1 kg krakovskih klobas 22, debrecinskih 22, hrenovk 22, safalad 20, posebnih 20. llačenk 15, svežih kranjskih 25, polprekaženih kranjskih 24, suhih kranjskih 30, prekažene slanine 15—16 Din. — Kokoš 25—35, petelin 20—30, manjši domači zajec 6—12, večji domači zajec 14—20 Din. — 1 kg karpa 20—24, linja 24—30, ščuke 35—40, postrvi 60, sulca 60, klfna 15—20.

Dobava-prodaja

Dobave. Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 29. marca t. l. ponudbe glede dobave 1600 kg železne pločevine, 2900 kg žičnikov, 500 kg bočeže žice, 70.000 komadov zakovic, 2000 kg železne pocinkane pločevine, 300 kg spajalnega kositra, 2400 kg cinkove pločevine in 2000 kv. metrov strešne lepneke. — Prometno-komercialni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 29. marca t. l. ponudbe glede dobave 3000 komadov nalučnikov in 700 kg žgane žice. — (Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice TOI, pogoji pa pri omenjenih oddelkih). — Mjesni upravni odbor Bratinske blagajne v Brezi sprejema do 4. aprila t. l. ponudbe glede dobave bolniškega materiala (vata, vazelin, med, bencin, ovezilni material, toplomeri itd. itd.). — Vršile se bodo naslednje ofertne licitacije: Dne 23. in 25. aprila t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave ognjegasnega orodja. — Dne 22. aprila t. l. pri Komandi mornarice v Zemunu glede dobave 8000 ton inczemskega premoga; dne 27. aprila t. l. glede dobave 10.000 ton domačega premoga; dne 9. maja t. l. glede dobave strojnega olja, motornega olja, plinskega olja, bambaža za čiščenje strojev, industrijskega petroleja, bencina itd.; dne 12. maja t. l. pa glede dobave raznih barv, laka, lanenega olja, sikativa itd.). (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani zainteresentom na vpogled).

Dobava mesa. Dne 26. marca t. l. se bo vršila pri Intendanturi Komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani direktna pogodba za dobavo mesa za čas od 1. aprila do 30. septembra 1932. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi).

Oddaja zakupa restavracije na postaji Zidani most se bo vršila potom licitacije dne 23. aprila t. l. pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti direkciji, Ljubljanski dvor).

Oddaja zakupa prostorov »Kina Ljubljanski dvor« se bo vršila potom licitacije dne 25. aprila t. l. pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti direkciji.)

Oddaja zakupa buffeta na postaji Arandjelovac se bo vršila potom ofertne licitacije dne 26. aprila t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih firmah:

Sedež: Mojstrana.
Besedilo: Portland-cementna tovarna d. d., Dovje.
Izbrise se prokura Rozmana Mihajla.
Deželno kot trg. sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 20. februarja 1932.
Firm. 166. — Rg. B II 172/9.

Sedež: Škofja Loka.
Besedilo: Elektranra Škofja Loka in okolica d. d.

Na rednem občnem zboru dne 15. aprila 1931. so bila sprejeta nova družbina pravila.

Vpišejo se člani upravnega sveta:
Heinrihar Franc st., industrijalec v Škofji Loki — kolodvor;
Heinrihar Franc ml., industrijalec v Škofji Loki — kolodvor;
Heinrihar Stanko, industrijalec v Škofji Loki — kolodvor;
Kašman Anton, posestnik in trgovec v Škofji Loki in prokurist dr. Krenner Viktor.
Izbrise se dosedanji član upravnega sveta dr. Krenner Viktor.

Deželno kot trg. sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 30. januarja 1932.
Firm. 1024. — Rg. B II 19/7.

Dr. Viktor Murnik:

Narodno gospodarstvo in Sokolstvo

(Nadaljevanje)

11. Kje dobiti zadosti polja?

Toda ali bo res zadosti kruha za vse? Zadosti polja? Tudi v Zapadni Evropi se da še mnogokje produkcija zvišati s skrbnejšim in intenzivnejšim obdelovanjem. Poljskih delavcev pa silno manjka, ko vse, vsaj sedaj še, tišči v mesta, v tovarne. Ali, kakor rečeno: če ne pojde drugače, bo treba nazaj! In če v Evropi zmanjka polja, bo pač treba drugam, tja, kjer je polja veliko, pa malo ljudi. Rečimo v Afriki! Že pred 25 leti je svetoval francoski učenjak Reclus Evropi, da naj pusti Azijo in se obrne proti Afriki. Opozarjajoč na ta nasvet pa danes, kakor beremo v časopisih, isto toplo priporoča bivši francoski ministrski predsednik Caillaux, češ, Afrika leži pred našimi durmi, prevzame lahko del evropskega prebivalstva, saj je trikrat večja od Evrope, pa ima komaj 5 prebivalcev na štirjakiški kilometer; prebivalstvu, ki ostane v Evropi pa bi bil to trg za njegovo industrijo.

Ako ne bo več današnjih velikih strojev poljedelstvu na razpolago, nekaj preprostejših bo pač še olajševalo delo. Nedostatek strojev bi imel celo svojo dobro stran. Treba bi bilo več delavcev, več bi jih dobilo dela. Da, veliko število bi se jih moglo osamosvojiti, bilo bi mnogo, četudi manjših posestnikov. Sicer pa, če je res, kar pravi Spengler, danes že stroj začnejo čisto prihajati v navzkrižje z gospodarsko prakso. »Povsod, da vse že javlja razpad«. »Stroj s svojim številom in s svojo uglajenostjo naposled uničuje svoj namen«. »V Argentini, Javi in drugod se preprosti konjski plug malih posestnikov izkazuje kot gospodarsko močnejši nasproti velikim motorjem in jih izpodriva. V mnogih tropičnih pokrajinah je barvasti kmet postal že nevaren konkurent modernemu tehničnemu plantažnemu obratu belih.«¹⁵

Ako tudi v Afriki ne bi bilo zadosti plodnega polja ali pa bi ga sčasoma zmanjkalo, pa se bo morda dal izvesti že danes razmotrivani načrt, da se premeni v rodovitno polje velikanska puščava Sahara, ki je skoro tako velika kakor cela Evropa do Kavkaza in Urala in mnogo večja kakor zapadna Evropa. Morda se vsaj za čin tako neprecenljive vrednosti dobe še talenti I. reda. Morda si tu faustična duša tik pred zatonom, ki ga prerokuje Spengler, postavi največja spomenik. Ali pa je morda faustična duša dandanes samo nekoliko zaspana in hoče zadremati za nekaj časa, da se

¹⁵ »Der Mensch und die Technik, str. 79 in 80. Tudi o avtomobilu pravi, da se je v velikih mestih s svojo nakopičenostjo spravil ob učinek in hitreje prideš peš naprejš.

tem čilejša zopet zbudi. Ali pa je sitost, o kateri govori Spengler, morda samo prehodna. Saj je človeku narava že taka, da je nekaj časa česa sit, pa sčasoma že dobi zopet tek za isto hrano.

Tako pa bi se dobil izhod in niti ne tako ozek izhod tudi za primer, da »barvasti« ne zaženo veje proč, ampak da zapadna Evropa trajno ne bo več imela pri njih trga za svojo industrijo. Saj strojna tehnika morda ni vprav samo zadeva faustične duše: barvasti narodi sicer ne bi bili, kakor trdi Spengler sam, prodrli v njene skrivnosti in ne bi svojih vzorov »morda celo prekašali«.

Pa Jugoslavija? Spengler nas sicer šteje med »barvaste«, vendar pa imamo že dokaj in bomo imeli čim dalje več svojih tehničnih vodnikov, ki že dosegajo svoje vzore, če jih že ne prekašajo, pa so v svojih zahtevah skromnejši in imajo tudi več čuta za našo industrijo in za naše ljudi, svoje rojake. Da, tudi uspešnih jugoslovenskih iznajditeljev je že nekaj. Upajmo tako, da bo naša industrija kos tudi vedno ostrejši konkurenci zapadne Evrope, ki bo izgubljala vedno več trga v vzhodni Aziji, Indiji itd. Seve pa bo ob obstrejši tej konkurenci še večjega pomena večja kolikost in boljša kakovost dela kakor vodnikov tako delavcev.

Kar pa se tiče poljedelstva, smo mnogo na boljšem, kakor zapadna Evropa. Za intenzivnejše obdelovanje polja je pri nas mnogo več torišča, nego tam. Vsaj v doglednem času ne bo treba siliti v Afriko, ne bo treba misliti na kakšno »vnanjo« kolonizacijo, ko je v Jugoslaviji mogoča še dokaj obsežna »notranja« kolonizacija.

12. Brezposelnost zbog gospodarskih kriz

Vzroki velike brezposelnosti v zapadni Evropi, ki jih razpravlja Spengler, bi mogli nastati šele v bodočnosti, izvemši konkurenco »barvasti« narodov, ki je že tu in bo čimdalje hujša, kar misli tudi Caillaux. Zmanjšanje trga za industrijo zapadne Evrope in severne Amerike pa je še danes morda bolj, kakor tej konkurenci, pripisovati nemiru, zmedam, vojnem v vzhodni Aziji, vzrok, ki preneha z ureditvijo razmer. Mnogo močnejši vzrok brezposelnosti pa je današnja silna gospodarska kriza, ki jo še postrujejo posledice svetovne vojne. Ta najhujša gospodarska kriza, kar jih pozna zgodovina, povzroča neznansko brezposelnost ne le v zapadni Evropi in v severni Ameriki, ampak tudi drugod in že tudi pri nas.

Gospodarske krize, ki nastajajo od časa do časa, podjetniško udejstvovanje seve omejujejo ali celo ustavljajo. Omejujejo ga ali ustavljajo pa tudi že samo gospodarske depresije. Depresije in krize nastopajo na koncu takozvanih konjunkturalnih ciklov. Te cikle deli vedá v več faz: zastoja ali depresije, oživiljenja ali vzgona, napetosti ali visoke konjunktore. Po napetosti nastane zopet depresija, ki se more izprevreči v izrazito gospodarsko krizo. Produkcija, ki začne že proti koncu nape-

losti padati, doseže ob času depresije ali krize najnižjo stopnjo; izdelki se težko ali sploh ne morejo razpečati; delo zastaja ali docela zastane, itd. Velika brezposelnost je posledica.

Umevno je, da ob takem položaju še tako povečana briga in trud podjetnikov pri iskanju možnosti razpečanja blaga ne moreta dosti, če sploh kaj, pomagati. Tudi delo na zalogo marsikateremu podjetju ni mogoče, vsaj ne ves čas, ako kriza traja dolgo (pomanjkanje kapitala, hitri pokvari podvržene vrste blaga, moda itd.). Tudi mnogi najboljši delavci morejo postati brezposelni. Celo Ford, ki se mu ne more očitati, da misli samo na svoj dobiček in da mu ni pri sreču tudi blaginja delavcev — celo ta veliki, v iskanju novih odjemalcev tako brižni podjetnik je bil primoran odpustiti na tisoče delavcev.

Da se omili brezposelnost, morajo na pomoč priskočiti država, občine in drugi javni činitelji. Pobijanje brezposelnosti je velik in težak problem in dela državam danes, ko je toliko brezposelnih, največje skrbi. Saj ne gre seve tu samo za korist posameznih podjetij in ne samo za usmiljenje z brezposelnimi delavci, reveži, ki nimajo kaj dati v usta, kolikor tudi bi že to samo moralo nagibati k pomoči: kako žalostno je na primer gledati, kako voz drv, ki ga je včasih razložil voznik sam, pomagata razkladati dva moža, pa kako ob vozu otožno, brez dela, stojita še dva, ki nista imela sreče, prej priti zraven, da bi zaslužila dinar ali dva: pojav, kakršen ali podoben dandanes ni redek. Toda brezposelnost tolikega števila ljudi seve slabi tudi državo samo, kviri njene gnotne in moralne temelje. Brezposelnost goni ljudi v obup, slabi telesno, pa tudi moralno. Saj brezdelje že samo na sebi demoralizira, brezdelje združeno z brezposelnostjo pa še neprimerno bolj.

Javni in drugi činitelji morejo brezposelnost omiljevati s podporami, država, občine itd. pa zlasti tudi z javnimi deli. Vse to pa so sredstva le za nekaj časa in seve ne odpravljajo krize. Javna dela na primer ne samo da more njih izvrševanje trajati le omejen čas, ampak tudi mnogo stanejo. Za plačilo javnih del, obrestovanje in amortizacijo zapre najetih posojil potrebni denar ni mogoče dobiti samo iz davkov, izvirajočih od neposrednega in posrednega zaslužka pri njih samih. Produktivne naprave seve se morejo same obrestovati in amortizirati s tem, kar nesejo. Toda nesti morejo le, če jih kdo uporablja in plača porabo. To pa more le, kdor ima kaj dela, ki je zanj treba te porabe. Čim več bo takih, tem več bodo nesle take naprave (železnice itd.). Tem več pa jih bo, čim več bo zasebnih podjetij, velikih in malih, industrijalnih, obrtnih in trgovskih, ki bodo imela dela in čim več ga bodo imela. Kolikor so važna javna dela za omiljenje brezposelnosti, njih izvedba vsem ne more preskrbeti dela in tudi onim, ki ga, ga more le za krajši čas.

(Dalje prihodnji.)

mrene 10—15, pečenke 10—12 Din. — 1 liter mleka 2—3, 1 kg surovega masla 24, čajnega masla 28—36, masla 28—32, lohinjskega sira 24—26, sirčka 5—7, eno jace 075—1 Din. — 1 liter starega vina 16—20, 1 liter novega vina 10—14, 1 čašo piva 3—350, 1 vrček piva 5, 1 steklenica piva 6 Din. — 1 kg belega kruha 450, polbelega 4, črnega 340, rženega 340, 1 kom. navadne žemlje 050 Din. — 1 kg luksurnih jabolč 7, jabolč I. vrste 6, II. vrste 5, III. vrste 4, ena oranža 075—2, limona 050—1, 1 kg rožičev 8, fig 10—16,

dateljnov 24—44, mandeljnov 40—60, orehov 4—6, luščenih orehov 14—16, suhih čespelj. 6—12, suhih hrušk 5—8 Din. — 1 kg kave Portoriko 72—76, Santos 48—52, Rio 42—46, pražene kave I. vrste 100, II. vrste 80, III. vrste 56, kristalnega belega sladkorja 14, sladkorja v kockah 1550, kavne primesi 18, riža I. vrste 8—11, II. vrste 6—7, 1 liter namiznega olja 17, ječmenega olja 14—16, vinskega kisa 450, navadnega kisa 250, 1 kg soli morske, debele 250, drobne 275, celega popra 60, mletega popra 62, paprike III.

vrste 24, sladke paprike po kakovosti 36, 1 liter petroleja 7, 1 kg testenin I. vrste 950, II. vrste 775, pralnega luga 250, čaja 60—80 Din. — 1 kg moke št. 0, na debelo 395—420, na drobno 450, št. 2, na debelo 380—405, na drobno 435, št. 4, na debelo 335—380, na drobno 4—425, št. 6, na debelo 285, na drobno 375 Din, 1 kg kaše 4, ješprenja 5, ješprenjčka 6—10, otrobov 150—2, koruzne moke 250—3, koruznega zdroba 4—450, pšeničnega zdroba 5—6, ajdove moke I. vrste 6, II. vrste 5, ržene moke 350—4 Din. — 1 q

rži 210—220, ječmena 180—210, ovs 185—210, prosa 190—210, koruze 140—150, ajde 180—190, fižola ribničana 275, prepeličarja 350, graha 6—8, leče 6—8 Din. — 50 kg premoga 30, 1 tona premoga 440—446, 1 kub. meter trdih drv 100—130, 1 kub. meter mehkih drv 70 Din. — 1 q sladkega sena 80, polsladkega 75, kislega sena 60—70, slame 50—60 Din. — 1 kg endivije 14, motovilca 16—20, radiča 10—14, poznega zelja 2, rdečega zelja 3—4, kislega zelja 250—3, ohrovt 2—3, karfijol 6, kolerab podzemljic 125—150.

Sporočamo vsem znancem in prijateljem, da je naš oče, stari oče, fast in stric, gospod

Alojzij Zorman

trgovca in posestnik

danes, dne 22. t. m. ob 5. uri popoldne, previden s tolažili sv. vere, v 77. letu starosti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb se bo vršil na veliki četrtek, dne 24. marca 1932 ob 1/2 3. uri popoldne od doma žalosti, Stari trg št. 32, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 22. marca 1932.

Metod, Ivan, sinova; Frančiška in Pavlina, sinahi ter vsi vnuki in vnukinje in ostalo sorodstvo.

Mesni pogrebni zavod.

SLOVENIA TRANSPORT

Železniško-carinsko, špedicijsko in transportno podjetje

Ljubljana, Miklošičeva 21

Spedicija
Ocarinjenje
Tarifni biro

MEDNARODNI TRANSPORTI
PREVOZI — PRESELITVE

Telefon 27-18

Brzjavni: Krispercoloniale Ljubljana — Telefon št. 2263

Ant. Krisper Coloniale

Lastnik: Josip Verlič

Veletrgovina kolonialne robe.
Velepražarna kave.
Mlini za dišave.
Točna postrežba.

Ljubljana
Dunajska cesta 33
Ustanovljeno leta 1940

Zaloga spirita, raznega žganja in konjaka.
Mineralne vode.
Ceniki na razpolago.

Trgovci! Naročajte blago pri tvrdkah, katere oglašajo v „Trgovskem listu“.